

Všetička, František

O textových příbuzenstvích díla Karla Sabiny

Slavica litteraria. 2013, vol. 16, iss. 1-2, pp. 224-225

ISBN 978-80-210-6526-0

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/129134>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

snahy v moderní době lze představit jen stěží. Také třeba ocenit Balážův přístup kombinace beletrie a archívního bádání.

Ivo Pospíšil

O TEXTOVÝCH PŘÍBUZENSTVÍCH DÍLA KARLA SABINY

Charypar, M.: *Karel Sabina: „epigon“ a tvůrce: textová příbuzenství jako zdroj smyslu a poznání.* Praha: Academia, 2010. 348 s. ISBN 978-80-200-1831-1.

Michal Charypar ve své objemné monografii o Karlu Sabinovi projevuje důvěrnou znalost jeho textů, s nimiž při svých komparacích a intertextuálních srovnáních dovede zasvěceně pracovat. Charypar je zároveň jedním z těch, kteří rehabilitují a pozvedávají Sabinovo dílo, korekcí a oprav starších názorů a tvrzení je v jeho publikaci celá řada. Dovede ocenit Sabinovu tvorbu, v tom je skutečně žákem Alexandra Sticha (památce tohoto svého učitele dedikoval jednu kapitulu své monografie a v roce 2011 připravil k vydání Stichovy stati pod názvem Sabina – Němcová – Havlíček a jiné textologické studie).

Charyparovým chvályhodným přínosem je způsob, jakým pracuje s neznámými (a pro většinu nedostupnými) Sabinovými texty. Některé z nich sporadicky otiskl v příloze své knihy, želbohu a zcela nepochopitelně pouze v úryvcích (viz přílohu A a B), takže pro potenciální zájemce jsou tyto texty nadále nedostupné, poněvadž jen celek tvoří skutečný smysluplný celek.

Charyparovy interpretace jsou nesnadno ověřitelné zejména tam, kde píše o dílech jen obtížně dostupných (novela Číšník a román Král Ferdinand V. Dobrotivý a jeho doba, jež se zachovaly pouze v jednom exempláři; historický román Ruesswurm, který vycházel na pokračování na stránkách Pražského deníku ad.).

Michal Charypar patří k těm příslušníkům mladé generace, kteří si vyhlédnou nějaký západní literárněvědný vzor (u něj konkrétně Harold Bloom) a na jeho názorový systém a jeho terminologii naroubují předmět svého výkladu. Charypar, který v celé své publikaci bojuje proti zastaralé vlivologii, se tak sám stává obětí vlivologie jiné.

Orientace a závislost tohoto druhu se bezprostředně promítají do autorovy mluvy, v níž hýří slova jako postbiografie, misinterpretace, autobiografizace, semisubjektivní (vše na str. 290), fikcionalizovaný, kontrastace, semifiktivní apod. Kde jsou časy spanilého a vznešeného jazyka Otokara Fischera a Vojtěcha Jiráta!

V Charyparovi je dále kus sebestřednosti, neustále se odvolává na své dřívější čtyři stati a jednu recenzi, nejčastěji pak na svou nevydanou diplomovou

práci. K tomu se posléze řadí několik nedostatků a věcných chyb. Nedoceněna je např. Fučíkova studie o Sabinovi, není přihlédnuto k jejímu významu v době zrad na sklonku třicátých let a na počátku protektorátu. O Vojtěchu Martínkovi lze jen stěží tvrdit, že je ruralista (s. 286). Slavíkuv soubor Tváře za zrcadlem vyšel roku 1996 (mylně na s. 12 a 326). Cvejnova edice prvního dílu Fričových Pamětí pochází pak z roku 1957 (chybně na s. 97). Zcela posléze pomíjím Charyparovu přepodivnou charakteristiku Všetickovy studie o Sabinově Hrobníkově.

Čtyři roky před Charyparovou prací vyšla posthumně monografie Karla Kazbundy o Sabinovi. Charypar ji kriticky recenzoval (Dobrá věc se podařila?, Česká literatura 55, 2007, č. 2, s. 252–258), celkem oprávněně, neboť její autor se ve své obsáhlé rozpravě zaměřil výlučně na Sabinovo konfidentství a zcela pominul jeho umělecké a odborné dílo. V jedné věci má však Kazbundova práce velkou přednost, a to je její styl a jazyk, o nichž se Charypar ve své recenzi nezmínil a které mu mohou být velkým vzorem. Kazbunda je totiž ve své argumentaci srozumitelný, přístupný, jasný a tím i přitažlivý, což Charyparův jazyk a styl valnou měrou postrádají, jeho mluva je zašifrovaná, plná lexikálních umělotin.

Charyparovou velkou zásluhou je to, že Karla Sabinu obhájil a osvětlil, v tom je největší význam jeho práce. Obhájil jej ovšem s výše uvedenými výhradami.

František Všeticka

ČAS A PROSTOR V LITERÁRNÍM DÍLE

Копистянська, Н. Х.: *Час і простір у мистецтві слова. Монографія.* Львів: Видавництво ПАІС, 2012. 344 с. ISBN 978-966-1585-89-7.

Před dávnými časy přijížděla Nonna Kopystjanská do Brna především jako znalkyně české a ruské literatury a slavistka v širokém slova smyslu, po vzniku samostatné Ukrajiny také jako ukrajinistka, která se zhruba od konce 80. let 20. století začala intenzivně zabývat prostorem a časem literárního díla. Pokusila se v tomto tématu či projektu vytvořit mezinárodní síť, vychovala řadu žáků a žaček.

V letech perestrojky a v době po roce 1989, resp. 1991 se téma času a prostoru v umění stalo módním. To mi připadalo zvláště podivné, když u nás za inspirace především M. M. Bachtina, ale i D. S. Lichačova, Gastona Bachelarda a jiných se o tom psalo již dříve: řadu podobných prací ani tato monografická studie N. Kopystjanské však nepostihla. Máme tedy před sebou důkladnou badatelskou knihu s trochu východoslovansky patetickým názvem („v umění